

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institutiones Morales

In Quibus Vnivers[a]e Quaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1602

24. Quibus diebus sacrosanctum Missæ sacrificium immolare Sacerdotes
iure possint & debeant.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14077

hinc Diaconi in solentiores effecti sese audebant Presbyteris antepone. Procedente vero tempore, Diaconis abrogata est facultas corpus Domini ceteris, etiam laicis porrigendi, quamvis sit illis potestas relicta distribuendi sanguinem: hic enim cum ministraretur in calice, necesse non erat, ut à Diacono tangeretur, ut necesse erat corpus Dominicum ab eo tangi, cum illud cæteris præbebat.

In Concilio Arelatenſi 2. *Can. 15.* habetur: *In ſecretario Diaconis inter Presbyteros ſedere non liceat; vel corpus Chriſti præſente Presbytero tradere Diaconi ne præſentant: quod ſi fecerint, ab omni officio Diaconatus abſcedant.* Ex dictis cernere licet, Diaconum Eucharistiæ conſecrandæ, vel offerendæ nullam facultatem habere poſſe, ſive ordinariam, ſive mandata, atque commiſſam; & offerendæ vero alijs ſubminiſtrandi, auctoritatē commiſſam habere poſſe, ordinariā non item, quoniam hæc ſolis Sacerdotib⁹ ratione ſui muneris, & officij cōuenit.

Secundo *Quæritur*, An ſicut omnis Sacerdos Eucharistiæ conſecrandæ, & offerendæ iure Diuini non habet potestatem, ſic etiam habeat eandem Eucharistiā alijs distribuendā? *Reſpondeo*, hoc eſſe diſcrimen inter potestatem conſecrandi, offerendique, & inter potestatem dandi Communionis Sacramentum; quod illa eſt facultas aliquid obeundi circa ipſum Chriſti corpus, hæc vero eſt potestas conferendi alijs Sacramenta, quod eſt proprium paſtoris penſum, & mūnus: ac proinde non eo ipſo quod quis in Sacerdotem creatus potestatem habet conſecrandi, & offerendi, habet ius dandi alijs Eucharistiā: ad hoc enim iuriſdictio requiritur, ad illa verò non item. Nulli igitur Sacerdoti ſimplici omnis iuriſdictionis experti licitum eſt Eucharistiā alijs miniſtrare. *Quæres*, an ſas illi ſit eam dare per ſolam à Parocho conſecram facultatem. *Reſpondeo*, ſas eſſe, quia cum ſit Sacerdos, & ſola ei deſit iuriſdictio, eam accipit Parochi conſeſu: Parochus enim, quemadmodum cum ſibi ſubiectis miniſtrat Eucharistiā, ut iure ſuo, ſic eandem per alium conferre, iure ſuo, & auctoritate poteſt. Nym ad Eucharistiā porrigendam alijs, non requiritur ultra ordinationem in Sacerdote vlla Episcopi approbatio, ut neceſſaria eſt, ad conſeſſiones penitentium audiendas, vel ad Diuinum verbum annunciandum.

Caput XXIV.

Quibus diebus ſacroſanctum Miſſæ ſacrificium immolare ſacerdotes iure poſſunt, & debeant.

Primo Quæritur, An ſimplex Sacerdos, cui nulla eſt animarū cura commiſſa, nec Beneficium Eccleſiaſticum collatum, Miſſæ ſacrificiū aliquando offerre, iure, & lege cogatur? *Duo ſunt Theologorum ſententiæ: vna docet*, in nullū lethale peccatum incurrere eiſmodi Sacerdotē, ſi nunquam ſacrificet: ſic Alexander 4. p. 9. q. 1. m. 2. Bonau. 4. d. 12. p. 2. ar. 2. q. 2. Gab. in Cano. Miſſæ. leſt. 87. Viſto. in ſum. de Sacram. nu. 94. Cai. p. 3. q. 82. ar. 12. Leſm. 4. p. 1. q. 23. ar. 10. Palacius 2. d. 13. diſput. 2. H; & quidam alij ſentiunt eiſmodi Sacerdotem,

etiam ſi abſque cauſa iuſta à ſacrificando abſtineat perpetuū, minimè lethale peccatū admittere: quandoquidem nullus extat Canon, quo ad illud faciendum adigatur: fatentur quidem peccare, ſed ſolum cum contemnit, vel cum alijs offeſſionis cauſam præbet. *Iuniores quidam putant opinionem hanc eſſe probabilem, eam multis verbis tuetur Roſella. Eucharistiæ 3. nu. 33.* quamvis ſolum contendere videatur huiſmodi Sacerdotem nō peccare lethaliter. De quodam Sancto Presbytero hiſtoriæ commemorant, nunquam eū religionis, & humilitatis cauſa ſacrificare voluiſſe.

Altera opinio contrarium omnino docet: S. Thom. 3. p. 9. q. 82. ar. 10. primam ſententiā ait eſſe irrationabilem: idem videtur dicere 4. d. 13. q. 1. ar. 2. q. 1. ad 2. Plures opinantur delinquere eiſmodi Sacerdotem, ſi citra cauſam legitimā ſe à ſacrificando, aut ſemper, aut toto anno contineat: Ita Ricard. in 4. d. 13. ar. 2. q. 2. Dur. 4. d. 13. q. 2. & Palud. 4. d. 13. q. 2. Maior. d. 12. q. 5. Antonin. p. 3. tit. 13. c. 16. f. 12. Angel. Miſſa n. 44. Silueſt. Miſſa 1. q. 7. Soc. 4. d. 13. q. 1. ar. 10. & Tabien. Communicare. q. 12. Armil. cōmuniō. n. 14. Nauar. in c. 25. nu. 88. & ſanè, qui Sacerdos creatur, conſecraturq; ad rem diuinam faciendam, & nunquā ſacrificiū facit, & offert, videtur diuini muneris, & officij contemptor, ſi abſq; vllō impedimento, & cauſa iuſta, & legitima id prætermittat, cū eo ſuperſedeat, quod præſtare alioqui deberet. Et Paulus 2. Cor. 6. *Horiamur*, inquit, *ne in vacuum gratiam Dei recipiamus*; Petrus quoque 1. Pet. 4. *Vniſquiſque ſicut accepit gratiam, in alterutrum illam adminiſtrantes*; & Greg. homil. 9. in Euangelia, *Dum creſcunt, ait, dona, rationes etiā creſcunt donorū*: Matth. 25. & Luc. 19. Seruus ille, qui talentū abſcondit, in tenebras mittitur extiores, & alter, qui minā reſpoſuit in ſudario, illa ipſa, cum acri etiam reprehentione ſpoliatur. Deinde, otioſa eſt facultas, & potestas, quæ nunquam operatur. Poſtremo malè audiunt Sacerdotes, qui nunquam ſacrificant: quare ſecundo Machabæo. quarto, reprehenduntur quidam Sacerdotes, quod iam non circa altaris officia dediti erant contempto templo, & ſacrificijs neglectis. Et in cap. Si quotieſcunque. De conſecratione, Diſtinctione ſecunda, ex Ambroſio dicitur. *Si quotieſcunque ſanguis Chriſti effunditur, in remiſſionem peccatorum effunditur, deo meritò ſemper accipere, ut peccata tibi ſemper dimittantur: qui ſemper peccat, ſemper deo accipere medicinam, & ex Hilario in capite. Si non ſunt. De conſecratione Diſtinctione ſecunda. Si non ſunt tanta peccata, ut excommunicetur qui, non ſe debet à medicina corporis, & ſanguinis Domini ſeparare. Hæc illi Patres.*

Mihi ſanè vera, & certa videtur hæc opinio, præſertim ſi de eo Sacerdote loquamur, qui ſemper à ſacrificio abſque vlla iuſta, & debita cauſa ceſſat: de hoc enim auctores primæ opinionis loquuntur, quorum argumeta parui ſunt ponderis, & momenti.

Si quæras, An lethaliter peccet huiſmodi Sacerdos? Ricardus, Paludanus, Maior. Nauarr. & multi alij generatim aiunt eum peccare, Durandus dicit, grauiter peccare. Angelus, Silueſter, Sotus, & alij ſentiunt eum lethaliter peccare. Armilla verò, *nolo*, inquit, *præcipitare ſententiā. Ego licet* probabile putem huiſmodi Sacerdotē leuiter, non grauiter peccare, ſed multo pro-

habilius existimo, eum grauius peccare, nec absoluerem eum, qui statueret nunquam per totum anni cursum, Missæ sacrificium facere. Nec excusarem eum, qui nunquam per annum sacrificat ob impedimentum, quod ex ipsius voluntate existit, ac pendet. Nec item eum, qui ideo nunquam per annum sacrificat, quia frequenter peccare solet: peccatum enim est voluntarium, & proinde id cauere, & euitare debet, vt dignè Missæ sacrificium facere, & offerre queat. Nec etiam eum, qui cum commodè ab excommunicatione absoluit, vel ab irregularitate, qua tenetur siue impeditur, liberari possit, id non curat, siue nullam in eo diligentiam ponit.

QUÆRES itidem, quoties per annum talis Sacerdos sacrificare debeat? Sanctus Thomas, Siluester, Antoninus, & Angelus loci citatis, generatim asserunt eum debere in diebus festis præcipuis, ijs præsertim, quibus laici solent sacram communionem accipere: sed non explicant quanam sint dies illi festi præcipui. Paludanus numerat quinque; Natalem Domini, Paschæ, Pentecosten, & diem B. Virginii in cælum assumptæ, & diem Sanctis omnibus Sacrum. Sotus solum commemorat Natalem Domini, Paschæ, & Pentecosten. Maior ijs, quos Paludanus recenset, adiungit alium diem, eum nempe, quò anni uersaria Corporis Domini celebritas recolitur. Quidam addunt etiam diem Beatissimæ Virginii, & Sanctis Apostolis sacros. In cap. Dolentes. De celebratione Missarum, videtur Concilium grauius eos reprehendere, qui vix quater singulis annis Missæ sacrificium offerebant. Synodus Trident. Sessio 22. cap. 1. ex Lucæ verbis 22. hoc facite, colligit, Christum Dominum præcepisse Sacerdotibus, vt offerant. Et sess. 23. cap. 14. de reformat. ait, Curet Episcopus, vt presbyteri saltem diebus Dominicis, & festis solemnibus, Missas celebrent. Ego non condemnarem eum, vt lethalis peccati reum, qui ter ad annum sacrificat, siue continuato, siue interrupto tempore, si id sit, sine scandalo, & contemptu.

Secundò Queritur, quoties in anno Sacerdos, qui est curæ animarum præfectus, iure debeat sacrificare? Communis est sententia, eum per se, vel per alterum facere sacrificium oportere in omnibus diebus, quibus populus sibi commissus rem diuinam audire debet. Rogabis an cæteris etiam diebus iure, & præcepto compellatur ad operandum sacris? Sotus censet eum ad id adstringi pro ratione decimarum, aut beneficii, quod possidet, & pro ratione plebis piæ, & religiosè rem diuinam frequentantis. Satis probabiliter meo iudicio loquitur. In Ecclesijs, quæ Cathedralis dicuntur, vel Collegiata, vel Conuentuales, curare debet Episcopus, aut Collegij, Conuentusue Præfectus, vt quotidie duo Missarum sacrificia fiant, vnum pro Mortuis, alterum pro viuus diei festo, aut profesto conueniens. Nam in c. V. sum. De consecratione distinct. prima statuitur, vt quotidie in Missis pro mortuis preces fundantur: & in cap. Iteratur de consec. d. 2. Simpliciter decernitur, vt quotidie immoletur, & in cap. Creatura de celebratione Missarum, præcipit Pontifex, vt pro vniuersarijs mortuorum, & pro festo, vel Feria, secundum temporum congruentiam, Missarum

solemnia Conventionaliter celebrentur, & id docent passim Doctores in eam creatura de celebratione Missarum. Addit Sotus, etiam in Ecclesijs, quæ parochiales vocantur, iussu operauit Episcopi, quotidie esse immolandum, si populus sit numerosus, & frequens. In Synodo Trident. Sessio 23. cap. de reformat. legitur, curet Episcopus, vt presbyteri saltem diebus Dominicis, & festis solemnibus, si autem curam habuerint animarum, tam frequenter, vt suo muneri satisfaciant, Missas celebrent.

Tertiò Queritur, An liceat Sacerdotibus quotidie sacrificium facere? Hoc ideo in dubium vocatur, quia in c. V. sum. De consecratione distinct. 1. ex Concilio Cabilonenfi dicitur: Sic nulla dies existit, quæ non pro viuentibus, & pro quibuslibet necessitatibus Dominum Ecclesia precetur, ita nulla dies excipi debet, in qua pro animabus fidelium preces Domino, in Missarum solemnibus non fundantur. Et in cap. Iteratur, De consecratione distinctio secunda, ex Paschasio refertur: Iteratur quotidie hæc oblatio, licet Christus semel fuerit passus in carne. Ex altera parte in c. Sabbato, de consecratione, distinctio tertia, Ex Innocentio asseritur: Traditio Ecclesie habet, isto biduo Sacramenta penitus non celebrari. Et loquitur de biduo, quod proximè Pascha antecedit, videlicet, de die Parasceues, & Sabbato Sæcto.

Ricardus Paludanus, & Maior loci supra citati expressim testantur, fas esse Sacerdotibus quotidie facere sacrificium, præterquam in die Parasceues. Sotus docet 4. dist. 13. q. 2. art. 2. lethale peccatum admittere Sacerdotem sacrificantem in die Parasceues: quia generale torius Ecclesie consuetudinem quæ est habenda pro lege, perfringit: Sed in die cœnæ Domini, & in sabbato item sancto licitum, inquit, esse Sacerdotibus priuatim Missæ sacrificium offerre, præsertim superioris concessu. At his omnibus aduersari videtur Innocentius, dicens, Traditionem esse Ecclesie, vt biduo ante Pascha Sacramenta penitus non celebrentur: Et ex altero capite videtur cum Innocentio pugnare mos, & vsus in Ecclesia receptus. Etenim in Sabbato sancto publicum, ac solemne fit vnum Missæ sacrificium. Quomodo igitur hæc inter se coherent? Respondeo in hunc modum: illud vnum solemne sacrificium, quod in singulis Ecclesijs sabbato sancto fit, & offertur, olim fieri solebat appetere iam nocte Paschatis, propterea quod Ecclesiastica officia eo die ferè ad noctem vsque produci solebāt, quibus expletis, publicum succedebat Missæ sacrificium. Hoc enim dicitur in libello, qui vocatur, ordo Romanus, in Rubrica de ordine in nocte, & in die sabbati sancti. Et idem legitur apud Alcuinum in libello de offic. diuinis, cap. de sabbato sancto, & apud Amalar. lib. 4. de Eccles. offic. cap. 4. Raban. de Institutione Clericorum lib. 2. cap. 38. Rupert. lib. 2. in Exod. cap. 21. & colligitur ex cap. quod à patribus distinct. 75. Et idcirco dicitur in Missa, Deus, qui hæc sacratissimum uicem: quare verum est, quod ait Innocentius, in illo die sacrificia non fieri: Procedente verò tempore introductus est mos, quo publicum sacrificium hora sexta, aut paulò ante meridiam celebratur. Deinde consuetudine videtur esse receptum vbiq; ne præter illud vnicum solemne sacrificium, quod diximus, priuatim aliud fiat. Sed quia hoc Canones, & iura non prohibent.

bent; ideo Ricardus, Paludanus, Maior, & alij generatim docent quotidie fas esse Sacerdotibus sacrificare, præterquam in die Parasceus; quod negari non potest, tum quia in sabbato sancto singulæ Ecclesiæ prædictum Missæ sacrificium celebrant: tum quia iure cautum non est, ne priuatim eo die sacrificetur. siquidem, vt dixi, illud sacrificium ad sacram Paschatis noctem spectat, quamuis illud consuetudo ad meridiem traxerit.

Quarto Queritur, An sabbato sancto liceat cuique Sacerdoti priuatim Missæ sacrificium facere? Nauarr. in Manual. capite vigesimo quinto, num. 88. & Francolinus tractatu de horis Canonicis, capite trigesimo, numero secundo, & nono, negant fas esse Sacerdoti, eo die priuatim sacrificium offerre. Quia vsu receptum non est, nisi vt vnum tantum sacrificium eo die fiat in singulis Ecclesijs publicum, & solemne. Item, quia nullus est ad Missam priuatam introitus, cum tamen in perigilio Pentecostes, hoc est, in Sabbato, quod Pentecosten proximè præcedit, sit peculiaris ad Missam priuatam introitus. Sotus quarto distinct. 13. questio, secunda, artic. 2. scripsit, eo die ius esse Sacerdotibus priuatim immolandi: quia sicut vsu introductum est, vt fiat sacrificium publicum, & solemne, sic etiam tuta cõscientia Sacerdos potest priuatim sacrificare. Hanc sententiam sequuntur viri, & pij, & docti hoc tempore. Alijs tamen opinio Soti, non ita generatim probatur, sed ea conditione, & lege, vt Sacerdos priuatim immolet superioris concessu, & auctoritate. Quod temperamentum ipse quoque Sotus adhibuit. Mihi tamen hæc Soti sententia non placet: est enim consuetudo moribus vtentium comprobata, ne eo die Sacerdotes priuatim sacrificent. Et cap. Sabbato de consecrat. distinct. 3. habetur traditionem esse Ecclesiæ, vt biduo Sacramenta penitus non celebrantur. Sed consuetudo introduxit, vt in singulis Ecclesijs vnum tantum Missæ sacrificium publicum, & solemne fiat, ergo priuatim sacrificia fieri non debent: nam seruandum ius est ex ea parte, qua non est abrogatum. Insuper, non est, cur vnus Sacerdos non consentiat cum alijs qui à sacrificando cessant; non est cur consuetudinem receptam non seruet: non est, cur alios offendar.

SI QVAERAS, an saltem si iusta subsit causa, liberu sit Sacerdoti priuatim immolare. Respondeo, si iusta causa subsit, videlicet, quia multi sunt, qui commodè eo die sacrificio publico, & solemni interesse non possunt, potest superior facultatem cõcedere, vt vnus Sacerdos priuatim sacrificet in aliquo Sacello secreto: secus fas non est Sacerdoti priuata auctoritate id facere. Si ROGES, quid sit dicendum, quando in Sabbatu Sanctum incidit dies festus, & facer Annuntiationis B. Virginis, vt sæpe contingit: & populus commodè non potest, vni tantum publico & solemni sacrificio interesse, cum sit numerosus, & ex altera parte rem diuinam in die festo audire debet. Respondeo, etiam eo die fas non esse priuatim immolare, sine Superioris consensu, cuius est videre, an expediat id concedere. Cum ait Sotus, licitum esse cuique eo die priuatim sacrificium offerre, id locum non haber, vbi est consuetu-

do recepta, ne quis priuatim sacrificet, quod certe, vt dixi, videtur esse vsu, & moribus vbique introductum: præsertim cum immolandum non sit eo die ante sacrificium publicum, ac solemne, aut ex toto absolutum, & perfectum; aut magna ex parte iam factum: nam ante illud, adhuc Ecclesia in Iustu, & mœnore versatur.

Quinto Queritur, An fas sit cuiilibet Sacerdoti priuatim Missæ sacrificiũ facere Feria quinta, quæ dicitur in cœna Domini. Sotus, & Nauarrus locis citatis ingenuè testantur, eo die sacro Cœnæ Dominicæ, negandum non esse, quin liceat Sacerdotibus priuatim sacrificare: nihil enim de hoc Canones, & Iura constituerunt: nisi quod alicubi est vsu receptum, ne Sacerdotes priuatim rem Diuinam faciant, præsertim in Monachorum, ac Religiosorum Collegijs atque conuentibus, eo quod soleat omnes à superiore eo die Sacram Communionem accipere, exemplo Apostolorum, quibus suum corpus proprijs manibus Dominus impertiuit. Idem quoque sentit Angles in Floribus de Eucharist. sacram. quest. 8. de valore Missæ. difficultate 4. conclusione tertia, idem etiam censent multi viri huius ætatis, tum pietate, tum doctrina clari. Francolin. loco citato, contendit non esse licitum Sacerdotibus id facere, quia vsu, & consuetudine receptum est, vt in singulis Ecclesijs vnum tantum publicum, & solemne sacrificium fiat, in quo omnes presbyteri, Diaconi, & Clerici Communionem Sacram accipiunt: cuius consuetudinis meminerunt Ordo Romanus in capite de Cœna Domini, & Alcuinus in lib. de Diuin. Offic. capite de Cœna Domini. Certe vbi ea est consuetudo recepta, seruari debet, nec permittendum, vt Sacerdotes priuatim immolent. oportet enim consuetudines moribus vtentium comprobatas obseruare, nec est, cur dicamus eas per errorem, vel ignorantiam esse introductas, aut piè tantum, non in modum legis esse seruandas.

Octauo Queritur, liceatne Sacerdoti amplius quàm semel in eodem die sacrificare? Respondeo; in cap. sufficit de consecrat. distinct. prima, ex Alexandro refert Gratianum, hæc verba. Sufficit Sacerdoti vnam Missam in die celebrare: quia Christus semel passus est. Non modica res est vnam Missam facere: & valde felix est, qui vnam dignè celebrare potest. Quidam tamen pro defunctis vnam faciunt, & alteram de die, si necesse fuerit. Qui verò pro pecunijs, vel adulationibus secularium vna die plures facere Missas præsumunt, non existimo euadere damnationem. Sic ibi. Item, in capite Consultasti, de celebrat. Missæ. ita legimus. Excepto die Natiuitatis Dominicæ, & nisi causa necessitatis suadeat, sufficit Sacerdoti semel in die vnam Missam solummodo celebrare. Idè habetur, in cap. referent. de celebrat. Missarum. VValfridus in lib. de reb. Ecclesiast. cap. 21. scribit: Fidelium relatione virorum in nostram vsque peruenit noitiam, Leonè Papam, sicut ipse fatebatur, vna die septies, vel nouies Missarum solemnia sapius celebrasse: Bonifacium verò Archiepiscopum, & martyrem semel tantum per diem Missas fecisse. Hæc ille. Durandus in Ration. Diuin. Offic. lib. 4. c. 1. Legimus, inquit, Leonem Papam septies, & nouies aliquando in eadem die sacrificasse.

Excipiunt tamen auctores, Palud. in 4. distinct. 12. quest. 1. artic. 4. Antonin. 3. parte tit. 13. capite 6. §. 4. Durand. in Rationali, Diuin. Offic. libro 4. cap. 1.

Turrecrem. in cap. sufficit, de consecrat. dist. 1. Siluest. in verbo Missa. 1. quest. septima. Sot. in 4. dist. 13. quest. 2. artic. 2. Nauarr. in Man. cap. 25. num. 87. septem, vel octo tempora, in quibus amplius, quam semel licet Sacerdotibus immolare, videlicet Natalem Domini, quo die Telesphori decreto, ter Missæ sacrificium fit, cap. Nocte. De consecrat. dist. 1. Deinde ad sepeliendum mortuum, qui post sacrificium expletum repente defertur in templum, in quo mortuus, sine Missæ sacrificio de more minimè sepelitur. Item, cum opus est ægroto sacrum viaticum porrigere, quia Eucharistia consecrata non extat. Deinde, ad peregrinos excipiendos, quos rem diuinam audire oportet, cùm in diebus festis aduenerint, & ad nuptias solemniter in templo sacrandas, qui ritus sine Missæ sacrificio non fit. Addunt etiam, Siluester, & Angelus ex Abbate in cap. consuluisti. de celeb. Missæ. quando insignis, & illustris vir aliquis ad ædem sacram accedit, qualis est Episcopus, Rex, vel alius Princeps, quem quotidie rem diuinam audire decet. Sed certè hoc nullo canone, aut iure probatur. Postremò cum duabus Ecclesijs parochialibus, quæ vicinæ, & pauperes sunt, ob paucitatem Sacerdotum vnus tantum Presbyter præficatur, qui Vicarium habere non potest, & opus est in vtraque, vt Missæ sacrificium fiat, vt colligitur ex cap. qui plures. 21. c. prima. cap. vnio. 10. questio. 3. cap. dudum de elect. Sed vt Sotus annotauit, hæc olim erant vsu recepta, cum pauci, ac rari essent Sacerdotes: modo verò in desuetudinem abiit ob multitudinè, & copiam Sacerdotum. Primum tamen, & vltimum adhuc vsu retinètur. Et vbi pauci Presbyteri adessent, possent etiam cætera seruari, præsertim Episcopi consilio. Sed est animaduertendum, in prædictis casibus non licere Sacerdoti, bis in eodem die sacrificium Missæ facere, nisi post primum ieiunus sit: imò si in primo vinum perfusionis acceperit, & biberit, secundum sacrificium facere iure nõ potest, c. ex parte, de celebrat. Missarum.

Quæres, An vbi nunc rari sunt Sacerdotes, liceat Presbytero bis in eodem die sacrificare, vt in Anglia, vbi vix Sacerdotes Catholicos reperias. Respondeo, cum Nauarro licere. Nam in cap. consuluisti. De Celebratione Missarum, excipitur Necessitas, sed hæc merito iudicatur raritas Sacerdotum, & Glossa ibidem ait, necessitatem, esse vtilitatem non solum sacrificium facientis, sed etiam personarum rem diuinam audiètiarum. Abbas item ibi docet, necessitatem boni viri arbitrio iudicandam: & quando aliquid absolute, & simpliciter, & non certò, ac definitè Canonibus, vel legibus, & iura constituunt, definitio arbitrio boni viri relinquatur, l. 1. ff. de iur. delib. c. capite. De causis. de offic. indi. delega. Deinde si quæras, an licitum sit alicui in eodem die Eucharistiam sæpius, quam semel sumere? Respondeo, nulli vnquam licere amplius quam semel in eodem die sacram Communionem accipere. Palud. & Siluest. & alij in locis supra citatis. Quoniam contra, aut saltem præter consuetudinem Ecclesiæ generalem faceret, qui bis eodem die etiam in Natali Dominico sacrum Domini corpus susciperet.

Septimò Quæritur, An Sacerdos, qui ratione

Cappellanæ, vel Ecclesiastici beneficij ad quod est electus, quotidie sacrificare debet, id non faciendo, peccet? Vno ore omnes fatentur, vt Abbas in capite significatum de præben. Angel. Missa. questione 45. Siluest. Missa. 1. quest. 7. versic. 5. & Imol. in capite significatum de præben. Alijque testantur, huiusmodi institutionem Cappellanæ sive Beneficij intelligi, seruata Sacerdotis honestate, & debita deuotione, vt datur expressè c. significatum, de præben. hoc est, salua conscientia, & honore ipsius Sacerdotis, & saluo cultu, & ueneratione, quæ ipsi Sacramento debetur. Is enim si fuerit legitime impeditus, aut commode, diligenter, & religiosè rem diuinam facere nequeat, iure non cogitur quotidie sacrificium offerre. At verò si commode quotidie sceleris operari queat, & absque iusta, & legitima causa non operetur, grauitèr peccat, tum quia pacta, & conuentia non seruat, tum quia mortuos defraudat, & debito Missæ fructu, & suffragio priuat. Quæres, an eadem ratio sit, quando Cappellanæ institutio sic habet: Sacerdos ad Cappellaniam electus, quotidie, vel per seipsum, vel per alterum rem diuinam faciat. Respondeo, nequaquam: nam quod hæcenus diximus, tantummodo locum habet, quado ratione Cappellanæ instituitur Sacerdos quotidie per seipsum sacrificare compellitur: iustam enim excusationem habet, si legitime impediatur, nec per alterum tunc Sacerdotem sacrificare compellitur. Quando verò talis est beneficij institutio, vt per seipsum, vel per alterum quotidie debeat rem diuinam facere, tunc si legitime impediatur, debet alterum suo loco substituere, qui sacris operetur. Quæres, ex quibus verbis colligi possit, institutionem Cappellanæ talem esse, vt Sacerdos quotidie Missæ sacrificium facere debeat? Respondeo, id colligi quando verbis perspicuis exprimitur, aut quando ex adiunctis, antecedentibus, aut consequentibus aperte significatur. V. G. si Cappellanæ fundator dixerit: Volo, vt quotidie res diuina fiat in certo templo, oratorio, Sacello, vel altari, Sacerdos huic Cappellanæ præfectus quotidie sacrificare non cogitur: sed si nolit, aut non possit, debet alteri subrogare, qui id faciat, eiusque vicem expleat: nam prædictis verbis electus est locus ad sacrificium, non ipsa persona Sacerdotis: voluit enim institutor vt locus à se designatus quotidie frequentaretur, & coleretur. Si verò dixerit, volo, vt Presbyter ad hanc Cappellaniam electus sacris operetur quotidie, tunc persona Sacerdotis, non locus eligitur.

Octauò Quæritur, An Cappellanus institutus ad sacrum faciendum in certo Templo, Oratorio, Sacello, vel altari quibusdā diebus, satisfaciatur fundatori, si alibi diuinam rem faciat? Respondeo, ex communi sententia nequaquam satisfaciatur, ob causam quia electus est locus, quæ Cappellanæ fundator voluit frequentari, religiosè honorari, & coli, & proinde menti eius, & voluntati satisfactum non est. Nauar. de orat. c. 5. num. 2. c. 12. ex Baldo, & alijs. Silu. Missa. 1. q. 10. ad finem.

Quæres, An si in designato loco ob impedimentum sacrificari non possit, debeat Sacerdos eo die alibi sacrificare? Respondeo, debere, quia vero similiter credimus talè fuisse fundatoris vo-

Juntatem,

Iuratam, ac mentem, vt si locus impediretur, alibi pro se, vel suis sacrificium offeratur: nam sic plus ipsi, vel suis prodest, si simpliciter sacrificetur, quam si in totum sacrificium omittatur, ob loci designati impedimenta. **ROGABIS**, num si alibi Cappellanus rem diuinam faciat, cum in loco designato id commodè facere possit, aliquid sit fundatori restituendum? **Respondent** quidam, nihil planè, quoniam sacrificare nō desit, ac proinde eum nullo fructu sacrificij priuare: peccauit tamen alibi sacrificium faciendo. Quia tamē accidere potest, vt mortuis subsidij aliquid subtraxerit, id alijs precibus compensare debet, vt alij opinantur, meo iudicio non malè: nam eo ipso, quod certo die in designato, & constituto loco rem diuinam non fecit, aliqui eum locum deseruerunt alio se conferentes, qui si eo conuenerent, ibi preces pro mortuis funderent, & Missæ sacrificium offerrent. **SI QVAERAS**, an lethaliter peccet, qui in loco certo designato Missæ sacrificium non facit, & id omittit, vel in alio loco id facit sine iusta, & legitima causa. **Nauiar. in Manua. cap. 25. num. 13. 4.** ait lethaliter peccare, quia pactum, & promissum, in re graui, non seruat.

Non dicitur, An Cappellani, qui certis diebus sacrificare ratione sui muneris debent, nisi id præstiterint, iure muldentur? solent aditui iussu Episcopi, Abbatis, alteriusue Præfetti in tabella, vbi sunt Cappellani descripti, qui certis Hebdomadæ diebus rem diuinam facere debent, punctis quibusdam notare, quinam suo muneri, & officio desint, vt poena aliqua muldentur; & ideo quaritur, quod id iure fiat, quoniam vt diximus, non cogitur Cappellanus sacrificare quotidie. **Respondet** id meritò fieri ad deuittandas quorūdam Sacerdotum fraudes, qui fordida quadam lucri cupiditate alio se conferunt ad sacrum faciendum, ob pinguiorem elemosynam, cuius rei gratia, conducuntur interdum. Quæ duo incommoda, & impedimēta sacrificandi, si absint, Cappellani certe poena affici seu mulctari minimè debent, cum iusta, & debita causa à sacrificando desistunt, quoniam vbi culpa non est, poena non debetur.

Decimò quaritur, An laudabilius faciat, qui piè ac religiose, vt par est, sacrificat quotidie, quàm qui à sacrificando abstinet se, pia etiam quadam in sacrosanctam Eucharistiam religione, & reuerentia retardatus: tractat hanc quæstionem **Gab. super Canon. Missæ lect. 87. dub. 5.** Ratio quæstionis est, quia aliquando quis sibi à sacrificio temperat eo in alium diem dilato, quò deinde religiosus, feruentius, & dignius multo sacrificet; **Alter** verò quotidie, aut saltem frequenter immolat, ne in ipso charitatis seruator tepescat paulatim, & deficiat. Quæstio igitur est vter eorum laudabilius faciat: vt exemplo rem explicem: **Zachus** gaudens Dominū excepit in domo suarū Centurio Domini maiestatem reueritus dixit: Domine non sum dignus, vt intres sub tectum meum, ambo Salutorem honorarunt, & coluerunt, sed non eodem modo: hic Domini magnitudinem, & potentiam, & suam paruitatem agnoscebat; ille Domini clementiam, ac bonitatem, & suam in illum charitatem considerabat. **Respondet**, per se quidem absolūtè, & simpliciter laudabilius facere,

qui frequentius sacrificat, quoniam sacrificijs viui, & mortui iuantur, Angeli, & reliqui cælites exhilarantur, Ecclesiæ res promouetur, diuinus cultus augetur, plenior, & vberior gratiæ fructus suscipitur. **Sacrtus Augustinus de verbis Domini sermo. 28.** **Sacrtus Ambrosius, libro de Sacramentis quarto, capite sexto**, qui semper pecco, debeo semper habere medicinam. Panis iste quotidianus est: accipe quotidie, vt quotidie tibi proficit. Sic viue, vt quotidie merearis accipere. **Callius Episcopus Narnensis** quotidie, teste **Gregorio homilia decima quarta in Euangelia, & libro quarto dialogor. capit. 56.** Missæ sacrificium faciebat: & per visionem est illi diuinitus dictum: Age, quod agis, operare, quod operaris. **Bonifacius** quoque martyr, & **Germanorum Apostolus**, quotidie immolabat, vt refert **Walfridus, libro de rebus Ecclesiasticis, capite 21.**

Adde quod ipse frequentiori sacrificandi vsu digniores efficiuntur; canit enim Ecclesia, & orat Deum, vt cum frequentatione mysterij crescat nostræ salutis effectus, & **Qui non est hodie**, (vt dixit ille) cras mihi aptus erit. **Beda**, quem citat **Gabriel in Canone Missæ. Lessione 87.** ait: Sacerdos non legitime impeditur celebrare omittens, quantum in eo est, priuata Sanctam Trinitatem laude, & gloria, Angelos lætitia, peccatores venia, iustos subsidio, & gratia exsistentes in purgatorio refrigerio, Ecclesiam spirituali Christi beneficio, seipsum medicina, & remedio. Nihilominus tamen ex accidenti nonnunquam laudabilius facit, qui abstinet se: nam ad sacrificandum non modica sanè, nec vulgaris animi præparatio requiritur, quam non semper in se experitur quis: Deinde, hoc ipso, quod quis se pietatis, & Religionis studio abstinet vno die, solet alio die religiosus, & ardentius ad sacrificandum accedere.

Cap. XXV.

Quota diei hora sit Missæ sacrificium faciendum.

QVAERTUR à qua, siue in quam diei hora Missarum sacrificia fieri debeant? **Respondet**, publicum quidem, & solenne Missæ sacrificium in diebus festis fieri debere ab hora tertia, per soluto officio Primæ, & Tertie. **ca. Nolite de consecrat. dist. 1.** post Missam verò fit officium Sextæ, & Nonæ: In diebus porò quibus ieiunia communia seruatur, & Clerici ordinibus initiantur, olim Missæ sacrificiū fieri solebat ad horam Nonam, de consecrat. d. 1. cap. solent & cap. quod à paribus, & cap. Ordinationes dist. 75. in cæteris diebus profestis, ad horam Sextam: in diebus ieiunij quadragesimarij, quod proximè ante Pascha suscipitur, post horam Nonam appetente vespera. Priuata verò sacrificia fieri debent ab initio lucis diurnæ, & non ante eam lucem. Communis verò sententia recepta est, vt fiant ante solis ortum, ineunte auroa, quoniam ipsa aurora, ad diem ciuilem, quem vocant artificialem, pertinet. **S. Thom. par. 3. quæst. 83. ar. 2. Dur. 4. d. 13. q. 2. Palu. 4. d. 13. q. 2. ar. 2. Richar. 4. d. 13. ar. 2. q. 3. Sylu. Missa. 1. q. 6. Sot. 4. d. 13. q. 2. ar. 2.** **SI QVAERAS**, an lethaliter peccet, qui ante diem sacrificium facit. Communis est opinio, vt ait **Syluester loco citato, & Nauar. in Man. ca. 25. nu. 85.** le-